

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. šte. 366 - Cena 4.- lire

Postnina plačana v gotovini
Snedzione in abbon. postale

TRST, sobota, 10. avgusta 1946

Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1-1-1
Tel. št. 93806 93807, 93808. Itokopij se ne vračajo

Jugoslovanska delegacija smatra, da ima ta konferenca samo eno nalogo - pomagati sporazumu med zavezniki državami v vprašanju mirovnih pogodb.
Edvard Kardelj

SILEN OPOMIN ZA PARIZ

Primorci niso zamašan krvaveli!

Goriško ljudstvo razbilo manifestacijo šovinistov, ki so jo hoteli uprizoriti ob trideseti obletnici vkorakanja italijanskih čet, ki so prinesle tako strašno suženjstvo - Napadi na jugoslovanske oficirje in antifašiste - Aretirani predstavniki SIAU - tov. Beltram, Dujc, Živa Fornazarič, uredniki antifašističnih listov in drugi

Goriško ljudstvo je ves čas delovalo ZVU kakor tudi je prej skozi vsa leta antifašistične in narodno-osvobodilne borbe jasno pokazalo, da ne mara več ničesar slišati o italijanskem gospostvu. Kljub temu je ZVU dovolila manifestacijo v spomin vkorakanja italijanske vojske za časa prve svetovne vojne v Gorico. Ta manifestacija pešice importiranih italijanskih elementov in nosilcev preteklih italijanskih tiranije je bila za goriške množice najhujša provokacija, ki je delovala na množico kot klofuta in obraz. ZVU pa ni imela glade te manifestacije nobenih pomislekov, nikakršnih «security objections», katerim je sicer tako radodarna. Zato je jasno, da mora nositi ZVU moralno in dejansko odgovornost za vse posledice izvalnih nesramnosti, katere je dovolila.

Včeraj so CLN-ovski neofašisti vpricajo zavezniške in civilne policije — celo z njeno pomočjo! — pretepli in težko ranili jugoslovanskega majorja, komisarja odreda Vlada Despot. Ta težki incident, do katerega je prišlo po vseh nedolžnih protestih in svarilih antifašističnih organizacij zaradi fašističnega duha in zločinov civilne policije, zaradi nemogočnega delovanja italijanskih vojskih terorističnih tolp, sestavljenih iz importiranih elementov. ZVU je dalje dopuščala delovanje te civilne policije, delovanje terorističnih fašističnih tolp in sploh ostala gluha na vse dobrozamerne opombe in proteste. Zato tudi v tem primeru nosi ZVU vso težo odgovornosti.

Po vseh zločinih s CLN-om povezanih južnjaških terorističnih band, po ogražanju metaja in življenja, ropih, pogibih in umorih državljanov, po dvanajstdnevni stavki o gorcih, ušaljenih antifašističnih množicah, ZVU ni imela za potrebno, da kliče na odgovornost vodje CLN-a.

ZVU ni dovolila proslave obletnice prvotnega fašizma. Čim pa je prišlo vsled ušaljenosti izjavne množice do nesramne zaradi dovoljene proslave obletnice italijanske okupacije te pokrajine — je ZVU dovolila povzročiti aretacijo vojskih osebosti goriških antifašističnih organizacij, plemenitane šele nedavno zavržene skupne zavezniške borbe.

Takoj je prebivalstvo je doletelo pokazalo višek demokratične strpnosti in potrpežljivosti. Pokazalo je pa tudi odločnost, ki je jasno svarilo, da nikoli ne bomo dopuščali zlorabljanja teh njegovih lastnosti in še manj izgrajevanja plodov njegove južnjaške narodno-osvobodilne borbe.

Dovolj je bilo svaril in opominov, da nobena ljudska organizacija ne more več nositi te breme nadaljevanja nesramne proslave, katere je stalno toleto ZVU. Bilo je vse kot bob ob postalo čedalje hujše.

Zavezniske oblasti so goriškemu CLN-u dovolile danes manifestacije ob priliki 30. obletnice zavzetja Gorice po Italijanih leta 1916. Ze v zgodnjih jutranjih urah so se po goriških ulicah pojavile male skupnice dobro znanih fašističnih razgrajčev in se zbirale v vrto, kjer je aponemik italijanskim vojakom, padlim v prvi svetovni vojni.

Manifestacije goriških CLN-ovcev so se kakor po navadi vršile pod gesli: «Dol s selavi, ven s Slovenci».

Čim so antifašisti izvedli za te provokatorske manifestacije, so se v velikem število zbrali po mestu in razbili fašistične manifestacije, katerih se je udeležilo le nekaj sto ljudi.

Takoj se je vmešala civilna policija ter se z motorji, konji in jeipi zaganjala v antifašiste, da bi zahtevala dokumente, jih vpricajo obeh pokazal fašističnim razgrajčev, ki so takoj zagnali hrup, čim so videli, da s Slovenci in ecocis v zvezi s tiskom. Civilni policist je nato dopisnika TANJUG-a in reporterja «Primorskega dnevnika» odvedel na policijo. Fašisti so jim sledili in s pomočjo policista, ki je podstavil Kravsu nogo, napadli tov. Kravsa, ga pretepli in mu prizadejali teške poškodbe. Kljub temu, da sta imela oba tovariša dokumente v rodu, so jih na policiji po nalogu službojočega kaplarja aretirali v neko celico. Po četurnem zaporu pa so ju odgnali na Glavni

stan civilne policije, kjer so jima ponovno pregledali dokumente in ju izpustili.

Medtem ko se MOS za Trst še enkrat sklicuje na številne razloge, ki jih je že tolikokrat navedel in prbil glade nujnosti priključitve Trsta kot VII. federalne države k FLR, še enkrat povzdiguje svoj glas in svečano opominja one, ki odločajo o usodi našega mesta in svetovnega mira, da samo združenje Trsta z Jugoslavijo, torej z njegovim naravnim zaledjem, združenje, ki so jo ponovno zahtevale vse srednjeevropske države, zainteresirane na našem pristanisku — lahko zagotovi obnovu in ponovno prohibitivno trgovino in prometa s srednjeevropskimi državami. Priključitev Jugoslaviji bo tudi pomirila naše mesto, ker se bo prostovoljno izselila nemirna manjšina, prežeta s šlim in neodravljivim sovražinstvom, ki je zalosten ostanek skoraj tridesetletnega fašističnega režima. Tako se bo tudi udrilo bratstvo med Slovenci in Italijani in se bo v mestu začela doba mirnega dela in gotovega procvita v interesu mednarodnega mira samega. Zato MOS izjavlja, da ne more nikakor sprejeti predlagane internacionalizacije mesta in njegovega ozemlja ter odklanja tudi vsako drugo kompromisno rešitev, ki bi povzročila le gospodarsko propast mesta in bila v posebnih točkah padim v osvobodilni vojni. Tako rešitev bi bila tudi žalitev demokratičnega tržaškega ljudstva, ki zahteva le eno: priključitev k FLR.

Med pretepi se je zgodilo več primerov, da so CLN-ovski tolovaji tudi jemali listine z ženarjem. Tako so napadli in oropali tov. Franca Stefanija iz Krmina. Vzele so mu 2000 lir. Znanega slovenskega pisatelja in profesorja dr. Andreja Budala so na ulici napadli in ranili v glavo. Znana tržaška šovinistka Micheletti Nerina iz ulice Rossini št. 14, natakav restavracije «Alta Furlana» na korzu Roosevelt in bivši dopisnik «Voce libera» Tadeucci so vdrli v mekarko Zimic na korzu in pretepli

ve ženski. Navzoči civilni policist ni protit temu ničesar ukrenil. Posebno pa so se v razbojniških akcijah izkazali pože gale slovenskih vasi pri Cernoliju, fašist Stanta in tu tudi trgovino s sadjem Danila Slagovca v ulici sv. Ivana št. 7. Vdrli so v urad narodne imovine v ulici Morelli in strgali silko Tita ter napadli celo vrsto trgovin in gostiln na Korzu in po drugih ulicah.

Napad na antifašiste
Med pretepi se je zgodilo več primerov, da so CLN-ovski tolovaji tudi jemali listine z ženarjem. Tako so napadli in oropali tov. Franca Stefanija iz Krmina. Vzele so mu 2000 lir. Znanega slovenskega pisatelja in profesorja dr. Andreja Budala so na ulici napadli in ranili v glavo. Znana tržaška šovinistka Micheletti Nerina iz ulice Rossini št. 14, natakav restavracije «Alta Furlana» na korzu Roosevelt in bivši dopisnik «Voce libera» Tadeucci so vdrli v mekarko Zimic na korzu in pretepli

ve ženski. Navzoči civilni policist ni protit temu ničesar ukrenil. Posebno pa so se v razbojniških akcijah izkazali pože gale slovenskih vasi pri Cernoliju, fašist Stanta in tu tudi trgovino s sadjem Danila Slagovca v ulici sv. Ivana št. 7. Vdrli so v urad narodne imovine v ulici Morelli in strgali silko Tita ter napadli celo vrsto trgovin in gostiln na Korzu in po drugih ulicah.

ve ženski. Navzoči civilni policist ni protit temu ničesar ukrenil. Posebno pa so se v razbojniških akcijah izkazali pože gale slovenskih vasi pri Cernoliju, fašist Stanta in tu tudi trgovino s sadjem Danila Slagovca v ulici sv. Ivana št. 7. Vdrli so v urad narodne imovine v ulici Morelli in strgali silko Tita ter napadli celo vrsto trgovin in gostiln na Korzu in po drugih ulicah.

Napad na novinarje v navzočnosti policije
Skupina fašističnih izvajčev je v ulici Roma ustavila dopisnika TANJUG-a iz Trsta tov. Stoko Slavka in reporterja «Primorskega dnevnika» tov. Kravsa. Egona tržahtevala, naj se legitimira. V tem se je skupini približal civilni policist, kateremu sta se slednja dva pritožila. Policist je od njih zahteval dokumente, jih vpricajo obeh pokazal fašističnim razgrajčev, ki so takoj zagnali hrup, čim so videli, da s Slovenci in ecocis v zvezi s tiskom. Civilni policist je nato dopisnika TANJUG-a in reporterja «Primorskega dnevnika» odvedel na policijo. Fašisti so jim sledili in s pomočjo policista, ki je podstavil Kravsu nogo, napadli tov. Kravsa, ga pretepli in mu prizadejali teške poškodbe. Kljub temu, da sta imela oba tovariša dokumente v rodu, so jih na policiji po nalogu službojočega kaplarja aretirali v neko celico. Po četurnem zaporu pa so ju odgnali na Glavni

stan civilne policije, kjer so jima ponovno pregledali dokumente in ju izpustili.

Medtem ko se MOS za Trst še enkrat sklicuje na številne razloge, ki jih je že tolikokrat navedel in prbil glade nujnosti priključitve Trsta kot VII. federalne države k FLR, še enkrat povzdiguje svoj glas in svečano opominja one, ki odločajo o usodi našega mesta in svetovnega mira, da samo združenje Trsta z Jugoslavijo, torej z njegovim naravnim zaledjem, združenje, ki so jo ponovno zahtevale vse srednjeevropske države, zainteresirane na našem pristanisku — lahko zagotovi obnovu in ponovno prohibitivno trgovino in prometa s srednjeevropskimi državami. Priključitev Jugoslaviji bo tudi pomirila naše mesto, ker se bo prostovoljno izselila nemirna manjšina, prežeta s šlim in neodravljivim sovražinstvom, ki je zalosten ostanek skoraj tridesetletnega fašističnega režima. Tako se bo tudi udrilo bratstvo med Slovenci in Italijani in se bo v mestu začela doba mirnega dela in gotovega procvita v interesu mednarodnega mira samega. Zato MOS izjavlja, da ne more nikakor sprejeti predlagane internacionalizacije mesta in njegovega ozemlja ter odklanja tudi vsako drugo kompromisno rešitev, ki bi povzročila le gospodarsko propast mesta in bila v posebnih točkah padim v osvobodilni vojni. Tako rešitev bi bila tudi žalitev demokratičnega tržaškega ljudstva, ki zahteva le eno: priključitev k FLR.

Napad na jugoslovanske oficirje
Civilni policisti razbili jugoslovanskemu majorju glavo

Ogrog poldneva se je pripeljal v Gorico s svojim avtomobilom komisar Odreda Jugoslovanske armade za Slovensko Primorje, Trst in Istro major Despot Vlado v spremstvu sanitetnega referenta Odreda, kapetana dr. Dimnika. Ko je vdril iz stranske ulice privozil na Korzo, mu je na vogalu preprečila pot civilna policija, z druge strani pa se je pred jugoslovanski avto postavil jeep ameriške policije. Takoj nato se je pripeljal še 12 jeepov in 5 kamionov civilne in vojske policije. Takoj za policijo pa skupina fašistov, ki so pričeli s kamenjarji razbiti avtomobil. Pri tem ne le da jih je štiti, temveč jim je celo pomagala civilna policija.

Civilni policisti so medtem, ko ameriški policisti držali napere, v brzostrelke in puške proti jugoslovanskemu avtomobilu, z naperjenimi revolverji planili proti avtomobilu in iz njega izvlekli s silo komisarja in vojskega referenta Odreda. Slednjega so privlekli iz avtomobila za las. Komisarju tov. Despotu so civilni policisti, čim so ga privlekli iz avtomobila, z revolverjem razbili glavo in ga pretepli s pendreki ter ranili v roko. Enako so pretepli tudi zdravnika, kapetana dr. Dimnika, ter ga močno ranili po glavi in nosu. Medtem pa so ameriški policisti skozi okno privlekli iz avtomobila tov. Franca Stefanija in ga zadržali v posebnih točkah padim v osvobodilni vojni. Tako rešitev bi bila tudi žalitev demokratičnega tržaškega ljudstva, ki zahteva le eno: priključitev k FLR.

Napad na antifašiste
Med pretepi se je zgodilo več primerov, da so CLN-ovski tolovaji tudi jemali listine z ženarjem. Tako so napadli in oropali tov. Franca Stefanija iz Krmina. Vzele so mu 2000 lir. Znanega slovenskega pisatelja in profesorja dr. Andreja Budala so na ulici napadli in ranili v glavo. Znana tržaška šovinistka Micheletti Nerina iz ulice Rossini št. 14, natakav restavracije «Alta Furlana» na korzu Roosevelt in bivši dopisnik «Voce libera» Tadeucci so vdrli v mekarko Zimic na korzu in pretepli

ve ženski. Navzoči civilni policist ni protit temu ničesar ukrenil. Posebno pa so se v razbojniških akcijah izkazali pože gale slovenskih vasi pri Cernoliju, fašist Stanta in tu tudi trgovino s sadjem Danila Slagovca v ulici sv. Ivana št. 7. Vdrli so v urad narodne imovine v ulici Morelli in strgali silko Tita ter napadli celo vrsto trgovin in gostiln na Korzu in po drugih ulicah.

Napad na jugoslovanske oficirje
Civilni policisti razbili jugoslovanskemu majorju glavo

Ogrog poldneva se je pripeljal v Gorico s svojim avtomobilom komisar Odreda Jugoslovanske armade za Slovensko Primorje, Trst in Istro major Despot Vlado v spremstvu sanitetnega referenta Odreda, kapetana dr. Dimnika. Ko je vdril iz stranske ulice privozil na Korzo, mu je na vogalu preprečila pot civilna policija, z druge strani pa se je pred jugoslovanski avto postavil jeep ameriške policije. Takoj nato se je pripeljal še 12 jeepov in 5 kamionov civilne in vojske policije. Takoj za policijo pa skupina fašistov, ki so pričeli s kamenjarji razbiti avtomobil. Pri tem ne le da jih je štiti, temveč jim je celo pomagala civilna policija.

Civilni policisti so medtem, ko ameriški policisti držali napere, v brzostrelke in puške proti jugoslovanskemu avtomobilu, z naperjenimi revolverji planili proti avtomobilu in iz njega izvlekli s silo komisarja in vojskega referenta Odreda. Slednjega so privlekli iz avtomobila za las. Komisarju tov. Despotu so civilni policisti, čim so ga privlekli iz avtomobila, z revolverjem razbili glavo in ga pretepli s pendreki ter ranili v roko. Enako so pretepli tudi zdravnika, kapetana dr. Dimnika, ter ga močno ranili po glavi in nosu. Medtem pa so ameriški policisti skozi okno privlekli iz avtomobila tov. Franca Stefanija in ga zadržali v posebnih točkah padim v osvobodilni vojni. Tako rešitev bi bila tudi žalitev demokratičnega tržaškega ljudstva, ki zahteva le eno: priključitev k FLR.

Vdor vojaške policije v Ljudski dom
Okrog pol enajstih dopoldne je vojaška policija skušala vdreti v postopje Ljudskega doma, kjer so sedeži antifašističnih goriških organizacij. Ker policiji ni uspelo z jeopom podreti glavni vrat, ki so bila zaprta, so od zadaj vdrli v postopje, kjer so aretirali tajnika okrožnega odbora SIAU za Goriško tov. Beltrama Julija in člana okrožnega odbora SIAU za Goriško tov. Albina Dujca. Policija ju je odpeljala v goriške zapore. Medtem ko je bila policija v Ljudskem domu, pa so fašistični razgrajčaji pod zaščito civilne policije metali kamenje v okna Ljudskega doma ter kričali, da ga je treba zažgati in posvali antifašiste.

Ob priliki preiskave v Ljudskem domu so na podstrežju našli dve leseni puški, ki sta služili za ljudske prireditve na odru Ljudskega doma, obe so zaplenili.

Napad na jugoslovanski vojaški kamion
Na korzu so tolpe spričo civilne in vojske zavezniške policije napadle kamion Odreda J. A. Razen tega je skupina 6 zilkocev razbila izločbe slovenske štaltalnice na Travniku in hotela vdreti vanjo. Napadli so dve uslužbenki, jih zlasali in teptali. Druga skupina pa je nameravala vprico C. P. vdreti na sed. žužne četiri SIAU. Napadli so tudi slovensko gostilno Koderma na trgu sv. Antona, razbili sipe in besneli po lokalno. Napadali so pretepli gospodinjstvo, staro gospo Kodermacovo. Načinno so zaledevali in iskali dopisnike slovenskih in italijanskih antifašističnih listov, da obracunajo z njimi.

Za svobodo tiska?
Aratacija i direktorja „Soskega tednika“, predstavnika našega lista ter članice okrožnega odbora

Po dopoldanski aretaciji tovarišev Dujca in Beltrama je zavezniška vojaška policija ponovno preiskala «Ljudski dom» ter aretirala okrog 18. ure tajnico mestnega odbora SIAU Živo Fornazarič-Beltramovo, Mileno dr. Mozetič, tov. Marto Tavčer, ravnateljica «Soskega tednika» Bavadza ter ravnateljica goriške filije «Primorskega dnevnika» tov. Lutra, ki sta oba mirno sedela v svojem uradu. Policija je prišla s seznamom štirindvajsetih oseb, na podlagi katerih je izvršila aretacije.

Dopisnik „Voce libera“ pretepa
Nihče pa ni aretiral goriškega dopisnika «Voce libera» Cullata, ki je v spremstvu šovinistične bande napadel nekega fizično mnogo slabšega goriškega Italijana, polibito popolnoma nezainteresiranega trgovca. Ker so ga slučajno videli včasih sedeti v kavarni s Slovenci (s katerimi je najbrž imel poslovne

meje. Če pa je doslej utegnulo tako — kaj bi se šele utegnulo zgoditi, če bi res poskušali te naše kraje po vsem trpljenju ponovno prodati v sužnost? Množice našega prebivalstva so pokazale, da se nikoli ne bodo uklonile podobnim krivicam. To je svarilo, za katerim stoji tisoč in desetisoč partizanovskih grobov in požganih domov. Naj presoja o njem v Parizu!

VZV o dogodkih v Gorici (izvleček)
Med veliko množico v «Parco della Rimembranza» v Gorici so večer jutraj vrgli 2 bombi, zaradi česar je bilo ranjenih približno 20 oseb, med njimi: 6 stražnikov policije J. K. v parku ob Italijanih procvanjah vid italijanskih čet v Gorici pred 30 leti.

Kot poročila obveščevalni urad 83. divizije, je bilo 20 nadaljnjih oseb ranjenih pri pretepu, kateri se je začel, ko so progoslovanske osebe poskušale preprečiti demonstracijo, ki jo je dovolila Vojaška zavezniška uprava, 19 oseb je bilo aretiranih.

Bombe so bile vržene tik po končani maši ob 10. dopoldne. Bombe so eksplozivno približno 200 m pred oltarjem.

GORICANI (sledce podpis)

Trst Jugoslaviji
MOS za Trst je na večini seji 7. t. m. izglasoval naslednjo resolucijo:

Medtem ko se MOS za Trst še enkrat sklicuje na številne razloge, ki jih je že tolikokrat navedel in prbil glade nujnosti priključitve Trsta kot VII. federalne države k FLR, še enkrat povzdiguje svoj glas in svečano opominja one, ki odločajo o usodi našega mesta in svetovnega mira, da samo združenje Trsta z Jugoslavijo, torej z njegovim naravnim zaledjem, združenje, ki so jo ponovno zahtevale vse srednjeevropske države, zainteresirane na našem pristanisku — lahko zagotovi obnovu in ponovno prohibitivno trgovino in prometa s srednjeevropskimi državami. Priključitev Jugoslaviji bo tudi pomirila naše mesto, ker se bo prostovoljno izselila nemirna manjšina, prežeta s šlim in neodravljivim sovražinstvom, ki je zalosten ostanek skoraj tridesetletnega fašističnega režima. Tako se bo tudi udrilo bratstvo med Slovenci in Italijani in se bo v mestu začela doba mirnega dela in gotovega procvita v interesu mednarodnega mira samega. Zato MOS izjavlja, da ne more nikakor sprejeti predlagane internacionalizacije mesta in njegovega ozemlja ter odklanja tudi vsako drugo kompromisno rešitev, ki bi povzročila le gospodarsko propast mesta in bila v posebnih točkah padim v osvobodilni vojni. Tako rešitev bi bila tudi žalitev demokratičnega tržaškega ljudstva, ki zahteva le eno: priključitev k FLR.

1. V imenu vsa slovenskega in ogromne večine italijanskega prebivalstva Julijske krajine in Trsta odobno odklanjamo sklepe konference zunanjih ministrov štirih velesil v Parizu, ker se ne strinjajo z etničnimi, gospodarskimi, zemljepisnimi in političnimi načeli, ki terjajo priključitev celotne Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji.

2. Odločno odklanjamo načrt o internacionalizaciji Trsta in njegove okolice, ker je takšna rešitev ekonomski nemoralna in krivična naravnemu slovenskemu in italijanskemu prebivalstvu, ki se je borilo za priključitev k Jugoslaviji. Kakršna koli oblika internacionalizacije Trsta loči to mesto od njegovega naravnega zaledja, zaledju pa jemlje dostop k morju. Vse to je v škodo mesta, ki bi moralo pod takimi pogoji gospodarsko propasti. S takšno rešitvijo tržaškega vprašanja pa se hkrati ustvarjajo reakcionarne neofašistične sile, ki so v rovarjenje in pripravljane napade proti demokratični Jugoslaviji.

3. Kakor so v predložene meje zavezniškega ozemlja Trsta brez vsakega gospodarskega in političnega vključenja na ozemlu tudi popolnoma hrvaški kraji, tako so na zapadu vključeni v ta teritorij vključeno slovenski kraji ob Jadranskem morju ter tvorijo ozek koridor, ki bi odrezal slovenski narod od morja. To dejstvo je zgodovinska krivica napram slovenskemu narodu, ki se je v gledu na tržve tako hrabro boril na strani zaveznikov v osvobodilni vojni proti fašizmu.

4. Predlog francoskega zunanjega ministra Bidaulta, po katerem naj bi se Gorica, stara kulturno in gospodarsko središče Slovenije in naravno središče Vipavske in Soške doline ter Brd, odrgala od Jugoslavije, je vsaj Slovenci v Julijski krajini. Tudi Kanalska dolina, Slovenska Benetjina in Trst bi morali po tem predlogu biti terobni Italiji, kljub temu da vstiči Gorico živi v teh krajih samo 16.000 Italijanov namram 60.000 Slovencev. Naše ljudstvo ne more sprejeti takih predlogov, ki, kakor po prejšnji svetovni vojni, ponovno puščajo veliko število slovenskega prebivalstva v novo suženjstvo in stradanje, kateremu je že danes podvrženo po zaslugi italijanskih imperialističnih in profašističnih sil, katere terorizirajo tukajšnje slovensko prebivalstvo.

5. V imenu prebivalstva tržaškega okraja izjavljamo, da ne moremo sprejeti take rešitve, ker v nobenem pogledu ne upošteva ogromnih žrtv, ki jih je dala tržaško prebivalstvo v neprestani borbi za priključitev k Jugoslaviji, in ker ne upošteva nujnih gospodarskih razlogov ter nujne njegovine zaledjane — Julijske krajino in Jugoslavijo.

Priključujemo, da bodo zavezniške države, udeležene na mirovni konferenci v Parizu, pri svojih sklepih upoštevale vse upravičene zahteve prebivalstva Julijske krajine in Trsta, da bodo prisnale tako etnične kot gospodarsko-zemljepisne in politične vaslogi in sprementle krivične sklepe konference četvorice v Parizu ter sklenile, da se priključita celotna Julijska krajina in Trst Jugoslaviji.

Hkrati pa se danes sporočamo mirovni konferenci, da ne moremo sprejeti nobene kompromisne rešitve vprašanja Julijske krajine in Trsta, ki ne bi zadostila upravičenim zahtevam naših narodov. Naši narodi so v teku vojne v borbi za svojo osvoboditev dali 16.000 mrtvih, nešteto pogubnih domov ter prestali trpljenja po zapornih nemških in italijanskih koncentracijskih taboriških. Niso pa nikoli klonili ter so prenašali vse žrtve, te da dosežejo priznanje svojih pravic.

Tega naši zaveznički ne smejo pozabiti!

Izvršni odbor Slovensko-italijanske antifašistične unije za Julijsko krajino in Trst

Julijska krajina in Trst se morata priključiti Jugoslaviji

Izvršni odbor SIAU za Julijsko krajino in Trst je na svoji seji dne 4. avgusta 1946. razpravljajo o političnem položaju v zvezi z mirovno konferenco in sprejel naslednjo resolucijo:

1. V imenu vsa slovenskega in ogromne večine italijanskega prebivalstva Julijske krajine in Trsta odobno odklanjamo sklepe konference zunanjih ministrov štirih velesil v Parizu, ker se ne strinjajo z etničnimi, gospodarskimi, zemljepisnimi in političnimi načeli, ki terjajo priključitev celotne Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji.

2. Odločno odklanjamo načrt o internacionalizaciji Trsta in njegove okolice, ker je takšna rešitev ekonomski nemoralna in krivična naravnemu slovenskemu in italijanskemu prebivalstvu, ki se je borilo za priključitev k Jugoslaviji. Kakršna koli oblika internacionalizacije Trsta loči to mesto od njegovega naravnega zaledja, zaledju pa jemlje dostop k morju. Vse to je v škodo mesta, ki bi moralo pod takimi pogoji gospodarsko propasti. S takšno rešitvijo tržaškega vprašanja pa se hkrati ustvarjajo reakcionarne neofašistične sile, ki so v rovarjenje in pripravljane napade proti demokratični Jugoslaviji.

3. Kakor so v predložene meje zavezniškega ozemlja Trsta brez vsakega gospodarskega in političnega vključenja na ozemlu tudi popolnoma hrvaški kraji, tako so na zapadu vključeni v ta teritorij vključeno slovenski kraji ob Jadranskem morju ter tvorijo ozek koridor, ki bi odrezal slovenski narod od morja. To dejstvo je zgodovinska krivica napram slovenskemu narodu, ki se je v gledu na tržve tako hrabro boril na strani zaveznikov v osvobodilni vojni proti fašizmu.

4. Predlog francoskega zunanjega ministra Bidaulta, po katerem naj bi se Gorica, stara kulturno in gospodarsko središče Slovenije in naravno središče Vipavske in Soške doline ter Brd, odrgala od Jugoslavije, je vsaj Slovenci v Julijski krajini. Tudi Kanalska dolina, Slovenska Benetjina in Trst bi morali po tem predlogu biti terobni Italiji, kljub temu da vstiči Gorico živi v teh krajih samo 16.000 Italijanov namram 60.000 Slovencev. Naše ljudstvo ne more sprejeti takih predlogov, ki, kakor po prejšnji svetovni vojni, ponovno puščajo veliko število slovenskega prebivalstva v novo suženjstvo in stradanje, kateremu je že danes podvrženo po zaslugi italijanskih imperialističnih in profašističnih sil, katere terorizirajo tukajšnje slovensko prebivalstvo.

5. V imenu prebivalstva tržaškega okraja izjavljamo, da ne moremo sprejeti take rešitve, ker v nobenem pogledu ne upošteva ogromnih žrtv, ki jih je dala tržaško prebivalstvo v neprestani borbi za priključitev k Jugoslaviji, in ker ne upošteva nujnih gospodarskih razlogov ter nujne njegovine zaledjane — Julijske krajino in Jugoslavijo.

Priključujemo, da bodo zavezniške države, udeležene na mirovni konferenci v Parizu, pri svojih sklepih upoštevale vse upravičene zahteve prebivalstva Julijske krajine in Trsta, da bodo prisnale tako etnične kot gospodarsko-zemljepisne in politične vaslogi in sprementle krivične sklepe konference četvorice v Parizu ter sklenile, da se priključita celotna Julijska krajina in Trst Jugoslaviji.

Hkrati pa se danes sporočamo mirovni konferenci, da ne moremo sprejeti nobene kompromisne rešitve vprašanja Julijske krajine in Trsta, ki ne bi zadostila upravičenim zahtevam naših narodov. Naši narodi so v teku vojne v borbi za svojo osvoboditev dali 16.000 mrtvih, nešteto pogubnih domov ter prestali trpljenja po zapornih nemških in italijanskih koncentracijskih taboriških. Niso pa nikoli klonili ter so prenašali vse žrtve, te da dosežejo priznanje svojih pravic.

Tega naši zaveznički ne smejo pozabiti!

Izvršni odbor Slovensko-italijanske antifašistične unije za Julijsko krajino in Trst

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antifašiste vabimo, da se je udeleže.

Manifestacije v Tržiču
V nedeljo 11. t. m. bo ob 8.30 v Tržiču z dovoljenjem ZVU množična manifestacija, ki jo organizira SIAU. Vse antif

«ZVU ne zamuja prilike da ne bi prizadela naše ljudstvo»

O važnih zadevah so razpravljali na seji MOS-a za Trst - izglasovali so dve resoluciji in obsodili šolsko politiko ZVU

V sredo 7. t. m. se je sestala MOS za Trst in razpravljala o več važnih zadevah. Pri pregledu političnega položaja je MOS sklenil poslati povelje tovarišom odvetniku Fogussiju ter pozvati delegacijo na vrtnja na tem, da se po volji velike večine tržaškega prebivalstva priključi Trstu k F.L.R.J.

Pri obravnavanju šolskega vprašanja so ugotovili krivdno ravnanje ZVU, ki je imel 165 let v zvezi 85 pravico javnosti. Sklenili so poznati ZVU odločen protest in seznaniti krajevno in svetovno javnost z vsemi zlorabami.

Odsek za sodstvo je poročal, da so julija meseca zagovarjali pred sodiščem 234 antifašisti, od katerih je bilo 26 obsodjenih, kar dokazuje, da je policija vršila aretacije brez upravičenih razlogov.

Odsek za javno skrbstvo je poročal o organizaciji in dejavnosti političnih kolonij ter poudaril zelo dobre rezultate.

Pri razpravi o prehrani in prehranjenosti so ugotovili, da je poseg ZVU in UNRRE pri oskrbovanju dobav mestu povzročil namerno padanje potat živilskih potrebščin.

Pri slučajnostih so izglasovali protestno resolucijo proti prisilnemu odvzemu stanovanj prebivalcem v ulici Cesare Beccaria.

o-a ukrepom ZVU, ki jemlje smotljivo javnosti 19 slovenskim šolam v Trstu in okolici. Ta ukrep je istovestno s pravico in resnično ukinjenosti šol samih.

MOS opominja, da slovensko ljudstvo odločno in vztrajno zahteva, da se naj vrne njegove šole, ki bodo po številu zadovoljevale njegovim potrebam ter delovale in šivale v duhu idealov, ki so vodili mučenike v več kot šestdesetih letih proti fašističnemu režimu ter navdihovali padle in žive borec v episki vojni proti fašizmu in nacizmu, ki sta se zvečala v brutalnem zatiranju slovenskega ljudstva.

Izjavlja, da bo vse slovensko in italijansko demokratično ljudstvo v Trstu, kar edini zakoniti predstavnik je ta svet, v svesti sili, da brani stvar demokracije, s vsemi svojimi silami podprlo slovensko ljudstvo v borbi za popolno svobodo v šolstvu, dokler ne bo preklicano neupravičeno ukrep o šolah.

lah in dokler ne bodo opet sprejeti v službo učitelji, ki so bili odpušteni, ne da bi bil prej uveden proti njim redni disciplinski postopek.

Končno mora MOS za Trst poudariti in opozoriti obzvaljevalce vrednot pripravnosti, ki je značilna za šolsko politiko skupne uprave ZVU. Ta uprava ne zamudi nobene prilike, ne da bi s pogostimi in strogi ukrepi prizadela slovensko ljudstvo zaradi njegovega upravičenega nasprotovanja šolam, katere so nastale po prestrašenem uveljavljanju zakona iz fašističnega režima, ki ga vsi obojajo. Ista očitni in nikoli niti s besedico obsodila one šole, ki se v nasprotju s slovensko šolo, katere vzgoja se navdihuje samo z ideali bratstva med narodni - dajala in daje največje število udeležencev na socijalističnih demonstracijah, ob priliki katerih pustijo in zadajajo sedeže demokratičnih in ljudskih organizacij v našem mestu.

Vratarji bodo stavkali

Objavljamo v izveščku pismo, ki so ga tržaški vratarji poslali Uradu za delo pri ZVU in Udrženju hišnih lastnikov.

V pismu pravijo, da so se 8. avgusta sestali na skupščini v ul. Cavati 11. Ob tej priliki so prebrali mizodne pogoje svoje stroke in ugotovili, da vse pogajanja in izmenjava pismem med Udrženjem hišnih lastnikov, Uradom za delo in Enotnimi sindikati niso imela nobenega uspeha glede izboljšanja plač vratarjem. Ker je Udrženje hišnih lastnikov ponudilo tako nezadovoljivo plačo, da ga sploh ni mogoče jemati v poštev, je skupščina vratarjev sklenila, da začne 14 in 15 avgusta popolno stavkati.

V pismu skupščina nadalje ugotavlja, da mesečna plača, ki jo dobivajo vratarji za 16 ur dela na dan, ne zadostuje niti za nakup 1 kg mesa.

Vratarji se doslej niso odločili za stavko, ker ne skrbijo za čistočo v zgradbah, temveč morajo tudi nadzorovati in paziti na hiše, njihova dejavnost ima torej značaj javnega reda.

Ker je Udrženje hišnih lastnikov v svojem pismu z dne 26 junija tudi odgovorilo na sploh ne more sklepati kolektivne pogodbe, so vratarji prepričani, da se bo zaupna oblast za stvar zanimala in poskubela, da se njihove bedne plače zvišajo.

hova dejavnost ima torej značaj javnega reda.

Ker je Udrženje hišnih lastnikov v svojem pismu z dne 26 junija tudi odgovorilo na sploh ne more sklepati kolektivne pogodbe, so vratarji prepričani, da se bo zaupna oblast za stvar zanimala in poskubela, da se njihove bedne plače zvišajo.

Škof Santin noče »sprjemov«

Včeraj ob 7.30 je škof Santin v bolnico pri Magdaleni, da po deli birmo nekaterim bolnikom. Ko so izvedeli za škofov prihod, je mnogo žena prišlo, da izkaže vladiki dobojno čast.

Ovčivna policija, ki je spremljala škofa, ga je obvestila o sprejemu, ki so mu ga pripravljali pred bolnišnico. Škofa je požen in skromen in se izogiba častem. Zato je rajši odšel skozi stranska vrata in se kar najhitreje odpravil z avtomobilom.

Sporočila in objave

Prehrana
Brezplačna delitev stroškov in mila živila. Danes 10. t. m. bodo po troski občin v pokrajini pričeli brezplačno deliti sledeče strošnice: 1. škafica strošnice na osebo vsem potrošnikom od 4-19 let in od 19-65 let na odrezek št. XXII živilske izkaznice julij-oktober; mlo: 1 kom. mila na osebo vsem potrošnikom od 19-65 let na odrezek št. XXI in na bone št. 41 in 42 iste izkaznice. Nabavo strošnic in mila morajo izvršiti pri prodajalcih na drobno, kjer so že izvršili notnatacije za sladkor. Strošnice so razne debeline in kakovosti.

Posebno živilske izkaznice za brezposelne. Pri občinskem prehranjevalnem uradu v Trstu nadaljujejo z delitvijo posebnih živilskih izkaznic za brezposelne tržaške občane. Na to karto imajo pravico vsi oni, ki so kot brezposelni vpisani pri Uradu za delo pri ZVU in ki so podobno prošnje predložili občinskemu uradu. Prošnje, ki so lahko pisane na navadnem papirju, morajo vsebovati ime, priimek in prošnje naslov ter številko živilske prijavitelne (D.A.N.), ki je razvidna na normalni živilski izkaznici. Prošnje mora predložiti ooveroviti borza urada za delo, ki s tem potrjuje, da ima brezposelnec od št. julija t. m. dalje celotno izkaznico in da se ni nikjer drugje zaposlen. Zahtevani bodo lahko prošnje, ki sestavljajo osebnostni obrazec, ki ga je izdelal občinski prehranjevalni urad. Oni, ki so brezposelni od 1. t. m. dalje, bodo lahko poseben živilski nakaznico izročili samo v primeru, če so bili prej zaposleni. Pri prevzemu morajo zahtevni predložiti celotno izkaznico Uradu za delo, izkazuje letnega urada o brezposelnosti v trenutku prevzema posebne nakaznice in individualno živilsko izkaznico julij-oktober 1946, ki jo je izdala tržaška občina. Urad bo v ta namen odprt od 8 do 12 ure.

IZLET V PORTOROŽ ODLOČEN
Ker se ni prijavilo do dolžnega roka dovoljno število udeležencev, je izlet v Portorož odločen na drugo nedeljo 18. t. m. z istim programom. Prijave se sprejemajo pri UTAT-u, via Imbriani 11 in pri avtopostelji Caharija, via F. Severo 5, samo do petka 16. t. m. opoldne.

Javna pohvala
Nameščeni ljudske mesnice Masimo Polacco na trgu Ponte Rosso so po stavki po celih 16 ur na dan prostovoljno delali meso stavkajočim. Zato zaslužijo javno pohvalo.

Preiditve, predavanja in sestanki

LUTKOVNO GLEDALIŠČE V TRSTU. Danes bo lutkovno gledališče Fiorello Karla (viale XX Settembre, vogal ulica Polonio, vrt loeja »Petra«) predvajalo za otroke posevno program. Po čine Tomblina, ki je postal Benjamin malčkov, poleg Antiochina, Fiorella in vseh ostalih posebjelnih lutk, se bo prvič predstavila Pulcinella, ki bo gotovo povzročila mnogo smeha in zabave. Predvajali bodo Fiorellovo zgodbo v dveh dejanjih »Hudobno čarolnico« so živo začeli in Fiorellovo humoriščno prizor »Pulcinella mačkica«. Jutri bosta dve predstavi in sicer ob 10. in 18. uri.

KULTURNI KROŽEK »M. KRALJIČ« V TRSTU JAVIJA, da bo danes in jutri zavrnil večer kot po navadi.

VSI NA VELIKO VRTNO VESELICO, ki bo danes 10. t. m. pri Sv. Ivanu v Trstu v prostorih gosline Suban. Na sporedu je petje, šaljive točke, šaljiva pošta in ples. Pričetek ob 20.30 uri.

KULTURNI KROŽEK »S. SKAMPERLE« SV. IVAN P. TRSTU organizira danes in jutri ljudsko veselico. Igra nov orkester. Vabljeni vsi!

PROSV. DRUŠTVO »NOVI DOM« NA REPENTABORU uprj. 15. in 18. t. m. ob 18. uri v letnem gledališču na prostem v dolini »Pri Stefanju Lipahovo veseloigro v treh dejanjih »Glavni dobri« na dan »Franka« bo openski tramvaj vozil do 24. ure. Po 22. uri bo cena vožnje svitvana na 30 lir. Med Opčinami in Repentabrom bo vsakih 10 minut vozil avto. Vabljeni vsi!

SPORTNI KLUB »BARKOV. LJEŠ« Danes ob 20.30 uri bo plesna prireditev na prostem. Na sporedu je tudi areolet. Jutri ob 20.30 uri bo plesna prireditev na terasi ob morju.

Ko'onije
KOLONIJE V TOLMINU. Otroci, ki so bili na počitnicah v koloniji v Tolminu, se bodo vrnili v ponedeljek 12. t. m. popoldne.

Enotali sindikati
SINDIKAT ŽELEZNICARJEV Zelenjardij Opčin, Sv. Križa pri Trstu, Proseke in Sečane naj se udeležijo skupščine železnice, ki bo jutri ob 9.30 uri na Opčinah na sedežu Enotnih sindikatov.

TECAJ ZA KROJENJE. Dne 19. t. m. se bo pričel tečaj za krojenje za krajevske vajence. Vpisovanje se vrši v ulici Imbriani 5, soba 12, do 17. t. m.

SINDIKAT GRADBEVNE STROKE. Vsi brezposelni sidarji naj se čimprej javijo v ulici Imbriani 5.

RADIO TRST II.

SOBOTA, 10. AVGUSTA

7 Petra glasba; 7.25 koledar; 7.30 vesti v ital.; 7.45 vesti v slov.; 12 reprodukcija glasba; 12.30 fantazijske petre glasbe; 12.45 napoved časa - vesti v slov.; 13.30 vesti v ital.; 13.35 predavanje: »Stekle mladine in šolski nastopi«; 13.30 plesna glasba; 14.05 predavanje: »zanimivosti«; 14.30 ruska opera v 18. stoletju; 18 simfonijna glasba; 19 predavanje: »Kulturne aktualnosti«; 19.15 vesela ura; 19.45 pevski koncert sopranistke Favijs Polrata; 20 napoved časa - vesti v slov.; 20.15 vesti v ital.; 20.30 slovenska za Slovence; 20.45 tedenski politični pregled.

KINOPREDSTAVE

NAZIONALE. 16.30: »Povrnitev« A. Milly; 19.30: »S. S. S. S.« SUPERCECINA. 16: »Morski tigro« - E. Portman. PILODRAMMATICO. 16: »Abram Lincoln« - P. Loekhard, R. Coridon. ITALIA. 16: »Cartacalhas« - V. Ro. ALABARDA. 16: »Halo, kdo govori?« - G. Bechli. IMPERO. 16.45: »Nedosegljivi G. Jordan« - R. Montegomery. VIALE. 16: »Zavišvina laž« - G. Dermoz. MASSIMO. 16: »Morski angeli« - F. De. E. Bellamy. GARIBALDI. 16: »Družina Stoddards« - I. Bergman, W. Baxter. NOVO CINE. 16: »Zadnje upanje«. ODEON. 16.45: »Znamenja na koži« - Feniljere. SAVONA. 16: »Srečna deklica« - A. Sertima; G. Raymond. AZZURRO. 16: »Črna smrt« - K. Maynard. RADIO. 16: »Polnočne navade« - V. Romance. MARCONI. Ob 16. in ob 21. na prostem: »Zlati vrata«, C. Boyer. VITTORIA. Ob 16. in ob 21. na prostem: »Otroci na opazujajo«. L. De Ambrosio. ADUA. 16: »Dva srca med zverinami« - Totò. VENEZIA. 16.30: »Razodetost«. BEVVIERI. 16: »Ljubljene vrt« - M. Denis. ARGENTINA. 16: »Gojenke St. Cyrus«. POLETNO GLEDALIŠČE V JAV. NEPI VRTU. 21: »Sedem zaljubljenih deklet«. K. Grayson. Van tieh.

PROSV. DOM - NAERBEZINA. ob 21 uri in jutri ob 18 in 21: sovpski film »Čakaj me!«

Čezsoča

OTROCI V NOVIŠKIM KOLONIJAM
Pred letom so zborovali v Kanala zdravstveni referenti in zastopniki Rdečega križa iz vseh vasi v okraju. Konferenco je otvoril predsednik okrajnega odbora Rdečega križa dr. Ravnik. Zastopnica okrajnega odbora Rdečega križa je govorila o nalogah za bodoče uspešno delovanje in prikazala nujno potrebo, da pozivijo vse krajevne odbore Rdečega križa. Dr. Marušič je skratil glavne naloge na polju zdravstva, kjer bo potrebna vsa velika dela, da se zadosti potrebam prebivalstva. Potrebne so zlasti ambulante, kjer bo zdravnik tedensko vršil pregled in nudil pomoč potrebnim.

Preiskava na sedežu akcijske stranke
Predsednikom je prišel v ulico dele židovske kamion. Z njega je stopilo deset oboroženih policistov, ki so se podali v znani črni akcijske stranke. Preden so prišli policisti do vrat, so se skozi njih vule skupaj, prepačeno, ki vedno tam postajajo, in se razkropilo. Po 15 minutah se je policija vrnila. Ni bilo opaziti, da bi koga aretirali.

Kosi slanine ob železniški progi
Trst, 9. - A.S. - Policija se je danes popoldne podala na mesto, kjer so danes depodine opazili, da iz premikajočega se vlna odmetavajo blago v vrtač. Vozadž železniskega nasipa je policija našla nekaj kosov slanine in skupni teži približno 25 kg neznanega izvora.

Tatvine v Trstu
Tatovi so pred dnevi vdrl v garažo Cergoj Ivana v Barkovljah (Riviera 117) in odnesli iz avtomobila Fiat v št. št. TS 15882 4 kompletna kolesa. Škoda 180.000 lir.

Hotel je pobegniti v Kanado
Predvčerajšnjem so aretirali Giove Josipa, staroga 21 let, stanujočega v ulici Molin a Vapora 11 v Trstu, ker je hotel ilegalno pobegniti z ladjo »Corroll Victory«, ki je predvčerajšnjem odplula proti Kanadi.

Rojstva, smrti, poroke
Anagrafski urad občine mesta Trsta javlja: dne 9. avgusta 1946. leta je bilo rojenih 3 otrok, umrlo je 12 ljudi, porok je bilo 6.

UMRLI: Pettenar por. Colautti Rosina, 48 let; Grassi por. Giacomo Irma, 54 let; Del Rosso ali Rossi Mario, 46 let; De Bellis Helena, 11 dni; Gorjan vdova Subbana, 73 let; Baraj por. De Boni Marija, 35 let; Claut Orlantina, 1 ura; Por. Varenzo Addolorata, 81 let; Porata por. Mongelli Elvira, 60 let; Gregori Emilia, 10 let; Barlon Nerina, 19 let.

POROKI: Vknjžane: Pagliari Peter pomerska in Kovac Angela, gospodinja; Vecchiet Lucijan, strojni strugar in Bossi Melita, gospodinja; Ruggieri Josip, tesar in Caminiti Concetta, gospodinja; Altina Viktor, poljedelec in Peric Klemenca, gospodinja; Cesaratto Armando, mizar in Stremelj Neža, gospodinja; Bertoli Peter, telefonist in Mejerini Renata, tipografinja.

Zahvala za pomoč Tržaški delavci splitskim tovarišem

Tržaški delavci, zaposleni v Spltu, so poslali svojim stavkajočim tovarišem v Trstu naslednje pismo:

Tovariši!

Da bi podprli stavkajoče delavce v Trstu in da bi se tudi mi na kak način udeležili borbe, smo se tržaški in primorski delavci v Spltu odločili, delati en dan v prid stavkajočim delavcem in žrtvam fašističnega besa. Poleg tega je tudi krožek »Tomežič priredil velik ples, na katerega je prišlo mnogo Spltanov. Tudi izkupiček tega plesa je šel v ta namen. Skupno smo zbrali 78.787 dinarjev, ki vam jih pošiljamo z željo in v vzpodbudo, da nadaljujete borbo za znano stvar našega ljudstva.

Posravniki tovarišev iz Kanade

Predsednik zveze se je ogledal v uredništvu lista »Lavoratore« med tovariši kanadskega komunističnega gibanja, ki steje na tisoče članov Italijanov in Slovencev. Prišel je tržaški delavci in pozdravil svojih tovarišev pomoščakov s pampika »Western Star«. Dejal je, da razumejo našo borbo in so solidarni z našimi težnjami. Je bil spanski borec in se je boril skupno s Titom.

Ljudskega tabora v Volčah ne bo
Prebivalstvo Volč javlja, da ljudskega tabora, jutri v nedeljo 11. t. m. ne bo, pač pa se bo vršil izlet v Cerško, ki ga priredi vaško prosvetno društvo.

Vest o ljudskem taboru so podtaknili neki neodgovorni elementi.

Od Triglava do Jadrana

Bovec
Kaj sploh mislijo CIVILNI POLICIISTI? Zveza primorskih partizanov je 4. avgusta priredila ples na prostem. Kot ob vsaki priliki je tudi tu civilna policija z izvajanjem hotela povzročila nered. Aretirala je dva tovariša Furjana, ki delata pri obnovi v Cezsoči. Prepovedala je tudi petje, češ da bi moral imeti za to posebno dovoljenje. Drugače bodo zadržani ples. Čisti izkupiček so javni partizani iz Boveca dali v ime dobrotelne namene.

Kanal
OKRAJNA KONFERENCA ZDRAVSTVENIH REFERENTOV
Pred letom so zborovali v Kanala zdravstveni referenti in zastopniki Rdečega križa iz vseh vasi v okraju. Konferenco je otvoril predsednik okrajnega odbora Rdečega križa dr. Ravnik. Zastopnica okrajnega odbora Rdečega križa je govorila o nalogah za bodoče uspešno delovanje in prikazala nujno potrebo, da pozivijo vse krajevne odbore Rdečega križa. Dr. Marušič je skratil glavne naloge na polju zdravstva, kjer bo potrebna vsa velika dela, da se zadosti potrebam prebivalstva. Potrebne so zlasti ambulante, kjer bo zdravnik tedensko vršil pregled in nudil pomoč potrebnim.

IZJAVA

Po osmih dneh odsotnosti, sem se včeraj vrnil v Trst. Obvestili so me o vrsti napadov na moje osebo, ki jih vodijo razni listi in lističi. Medtem ko se bom še seznanil s posameznimi članki, vlagam 26 današnje tožbe z najhujšo možno dokazovanjem proti gospodu Ercoli Mianini, podpisniku članka, ki ga je »La Voce libera« v torek 6. avgusta objavila pod naslovom »Messas« s punkto.

Obenem si pridržujem pravico javno odkriti dokumentirano ozadje tega manevra.

Giuseppe Menasse

Gospod Menasse je organizator ravnstave tržaških upodabljajočih umetnikov v Ljubljani. S tem je pokopal svojo demokratičnost in protifašistično stališče in stvarno prispeval k sblinjanju obeh narodov. Dasi ni trenutno naš namen zavzeti posebne stališča v gornji zadevi, menimo kljub temu, da ni ravno gospod Ercoli Miani tisti, ki bi mogel braniti čast bavoških žrtv, ko se - kot vodilna osebnost CLN-a - nahaja danes na istih političnih položajih, ki so privedli do bavoških tragedij in do posebnih slobod nad našim narodom.

Unrino blago krajevo pri belem dnevu

Vreče blaga so vrgli iz vozovnega vlaka

Policija javlja: po tem, kar je izjavil neki očividc, so davi proti 10.40 uri vrgli vreče blaga iz vlaka, ki je vozil preko obokanega mostu kontovskega kanala (pri Barkovljah). Te vreče naj bi neznani hitro naložili na tovorni motor, ki je čakal na ostri, in ki se je takoj nato oddaljil v smeri Miramara. Ko je policija prišla na lice mesta, ni mogla dobiti nobenega indica. Ugotovili pa so, da so na enak način v istem kraju že izvedli druge tatvine, ker vozil vlak na tem mestu zelo počasi.

Poljski pionirji v Jugoslaviji

Beograd, 9. Tanjug. - Davi je prišla v Beograd skupina 96 pionirjev obojega spola, ki so prišli iz Poljske in potujejo na otok Hvar, kjer bodo ostali en mesec kot gostje jugoslovanske mladine. Na postaji so jih pozdravili predstavniki jugoslovanske mladine in poljskega poslanstva v Beogradu. Popoldne so pionirji odpotovali v Zagreb, od koder bodo nadaljevali pot na Hvar.

Češkoslovaško odlikovanje jugoslovanskih generalov

Beograd, 9. Tanjug. - Včeraj je bila na češkoslovaškem poslanstvu v Beogradu slovenost na kateri so po nalogu predsednika češkoslovaške republike odlikovali 7 jugoslovanskih generalov. Generali Svetan Zujović, Hodža Popović, Ivan Gornjak, Peđa Dapčević in Jovanović so bili odlikovani z redom »Belega lava« II. reda, general Velimir Teržić pa je dobil odlikovanje III. reda. Odpravnik poslov Horvath je častnikom čestitil in imel kratek govor.

Zborovanje Slovkov v Jugoslaviji

Beograd, 9. Tanjug. - Od 10. do 12. avgusta bodo jugoslovanski Slovaki imeli v Petrovcu veliko slovenost ob priliki letnega zborovanja slovaškega društva in prvega kongresa slovaških partizanov.

En bataljon britanske vojske je danes prišel na Ciper. Prvo sklopino 500 židovskih emigrantov, ki jih je odbila Palestina, prečkajo na otoku v ponedeljek, ostalih 2000 bo sledilo v teku prihodnjega tedna.

Iranska nota Veliki Britaniji
London, 9. - Noto iranske vlade britanski vladi, ki se nanaša na poiziljanje britanskih čet v Basro, so včeraj prejeli na zunanjem ministrstvu, ter jo sedaj preučujejo.

Na britanskem zunanjem ministrstvu zatrjujejo, da je nota sestavljena v prijateljskem tonu. V angleških uradnih krogih izjavljajo, da sta obe vladi sporazumni, da je naloga iranske vlade zagotoviti notranji red. Z druge strani pa izjavljajo, da britanska vlada takoj intervencira, če bo življenje Britancev ogrozeno.

Neredi v Indiji
Novi Delhi, 9. - Agencija AFP javlja, da je med prosvajalnim četrtne obletnice aretacije voditeljev indijskega kongresa, ki je sledila po takratni objavi spomenice pod geslom »Zapustite Indijo« leta 1942, prišlo do novih neredov. Aretirali so 40 oseb, 6 pa jih je policija ranila, ko je razganjala studentovsko povorko. Polcija je se posluževala solznega plina. Do enakih incidentov je prišlo tudi v drugih delih mesta.

Nadaljevanje poslovanja Unrre bi pripomoglo k ureditvi gospodarstva v prizadetih državah

Zeneva, 9. Tanjug. - Na včerajšnjem zasedanju ustanove UNRRA je vodja jugoslovanske delegacije Vojislav Seržentić vztrajal, naj bi UNRRA nadaljevala pomoč Jugoslaviji tudi po 31. decembru t. l.

Seržentić je nato govoril o pomoči, ki jo uživa Jugoslavija od UNRRA-e in je izrazil zadovoljnost zaradi njenih uspehov. Govoril je nato o trpljenju jugoslovanskih narodov med vojno in o škodi, ki jo je povzročila vojna. Ugovarjal je stališču raznih delegatov, ki so zatrjevali, da opustošenje države lahko krijejo svoji primanjkljaj z izvažanjem blaga.

Sklepuje se na govor La Guardia je Seržentić poudaril, da La Guardia odobrava nadaljevanje poslovanja UNRRA-e. Dejal je tudi, da bo nadaljevanje poslovanja UNRRA-e naglo pripomoglo k ureditvi gospodarstva držav, ki so delezni UNRRA-ine pomoči in jim tako dalo možnost, da se čimprej vključijo v mednarodno trgovino.

Seržentić je nato ostro obsodil nekatere kroge, ki govorijo o neokretnosti pri razdeljevanju UNRRA-inega blaga, in je hvall delo Fiorella La Guardia in napore jugoslovske osebja pri reševanju najbolj kritičnih prehranskih prilik.

Ob zaključku je Seržentić izrazil prepričanje, da bo svet upošteval jugoslovansko stališče in odločil, da bo UNRRA dajala pomoč v prid Jugoslaviji tudi pozimi.

V Sloveniji je 10.000 otrok prebilo počitnice v poletnih kolonijah

Ljubljana, 9. - Tanjug. - Letos bo v 42. poletnih kolonijah v Sloveniji prebilo poletne počitnice okrog 10.000 otrok. Preteklo leto je bilo v Sloveniji samo 9 kolonij, v katerih je bilo le 3.327 otrok. Kolonije so odprli s pomočjo ljudskih oblasti in z medsebojnim sodelovanjem z mladinskimi organizacijami.

Ljudske oblasti Slovenije nudijo tem kolonijam vse olajšave. Ljudske oblasti in množične organizacije bodo uredile vse potrebno, da se prihodnje leto število teh kolonij poveča, tako da bodo lahko sprejele vse potrebne otroke.

Za letos so v te kolonije sprejeli predvsem otroke iz industrijskih centrov in iz mest, ker je njihovo zdravstveno stanje bolj ogrozeno od drugih. V kolonijah bodo otroci prebili čas z učenjem in telesno vzgojo.

6 milijonov komunistov v ZSSR

Moskva, 9. - »Pravda« poroča, da šteje sedaj komunistična stranka v ZSSR nad 6 milijonov članov in kandidatorov. To je največje število pripadnikov, ki jih je do sedaj imela stranka.

Italijanski senat razrošen

Rim, 9. - Italijanski senat bo na podlagi dekreta, ki ga je odobril ministrski svet, prenehal delovati. Večina članov, ki so bili imenovani s kraljevim dekretom do konca svojega življenja, so odstavljeni zaradi njihove fašistične protokolonisti.

Jugoslovanske reparacijske zahteve nasproti Italiji

Pariz, 9. - Član jugoslovanske delegacije v Parizu in minister za industrijo Boris Kidrič je sporočil poročevalca ameriškega lista »New York Times«, izjavil mu je, da Jugoslovanska delegacija na mirovni konferenci zahteva od Italije na račun reparacij nad 1 milijardo dolarjev. Ameriški list pripomaga, da bila na ta način v zvezi z reparacijami plačati skupno 6 milijard dolarjev. Reparacije zahteva Italija poleg Jugoslavije tudi Albanija, Abesinija in Grčija.

Odg. urednik ĐUSAN HROVATIC

Nadaljevanje poslovanja Unrre bi pripomoglo k ureditvi gospodarstva v prizadetih državah

Zeneva, 9. Tanjug. - Na včerajšnjem zasedanju ustanove UNRRA je vodja jugoslovanske delegacije Vojislav Seržentić vztrajal, naj bi UNRRA nadaljevala pomoč Jugoslaviji tudi po 31. decembru t. l.

Seržentić je nato govoril o pomoči, ki jo uživa Jugoslavija od UNRRA-e in je izrazil zadovoljnost zaradi njenih uspehov. Govoril je nato o trpljenju jugoslovanskih narodov med vojno in o škodi, ki jo je povzročila vojna. Ugovarjal je stališču raznih delegatov, ki so zatrjevali, da opustošenje države lahko krijejo svoji primanjkljaj z izvažanjem blaga.

Sklepuje se na govor La Guardia je Seržentić poudaril, da La Guardia odobrava nadaljevanje poslovanja UNRRA-e. Dejal je tudi, da bo nadaljevanje poslovanja UNRRA-e naglo pripomoglo k ureditvi gospodarstva držav, ki so delezni UNRRA-ine pomoči in jim tako dalo možnost, da se čimprej vključijo v mednarodno trgovino.

Seržentić je nato ostro obsodil nekatere kroge, ki govorijo o neokretnosti pri razdeljevanju UNRRA-inega blaga, in je hvall delo Fiorella La Guardia in napore jugoslovske osebja pri reševanju najbolj kritičnih prehranskih prilik.

Ob zaključku je Seržentić izrazil prepričanje, da bo svet upošteval jugoslovansko stališče in odločil, da bo UNRRA dajala pomoč v prid Jugoslaviji tudi pozimi.

Bolgarska razstava v Parizu

Pariz, 9. - V Parizu so odprli 8. avgusta razstavo, ki prikazuje dvajsetletno bolgarsko borbo proti antidemokratskim režimom in proti fašizmu. Ta razstava nudi in objavljuje dokumente o borbi, ki jo je vodilo bolgarsko ljudstvo, o obnovi države.

Grške šole v Albaniji

Tirana, 9. Tanjug. - »ATA« poroča, da so ljudske oblasti organizirale v Argirokastru pedagoški tečajje v grškem jeziku, da izvečajo učiteljevo za osnovne šole v grškem jeziku.

Pogajanja za prijateljsko pogodbo med Francijo in ČSR

Praga, 9. (VZT). - Češkoslovaški zunanji minister Jan Masaryk je častnikarjem potrdil vest, da se v teku pogajanja za obnovu prijateljskega pakta med Francijo in Češkoslovaško.

Spor med stavkovnim odborom in pošto v Parizu

Pariz, 9. - Do sedaj ni bil rešen spor, ki je nastal med stavkovnim stavkovnim odborom poštne in telegrafskih namestencev, ki so ga bili ustanovili za časa zadnje stavke, in med vodilnimi krogi poštne federacije. Ta federacija nasprotuje odboru, ki je zahteval sklicanje izrednega kongresa pred 26. avgustom. Odločila je tudi odborov in priznanje narodnega stavkovnega odbora.

Albanija - žrtev fašizma

mora soočati o mirovni pogodbi z Italijo

(Nadaljevanje poročila o konferenci s 1. strani)

Pisem je nato razpravljalo o zahtevah raznih držav, da se jim prizna dostop na konferenco. Tako zahtevajo so postavile Albanija, Egipt, Mehika in Kuba. Manuilski je ugotovil, da je bila v dnevnem redu o tem vprašanju vprašala le Albanija. Kritičiral je stališča Grčije, ki označuje Albanijo, kakor da bi bila sovražna država. Opozoril je kako so že svoj čas Eden, Cordell Hull in drugi priznali svobodno borbo albanskega naroda. Prišlo je, da je bila Albanija ena izmed prvih žrtv fašističnega napada, da so bile množice Albanke deportirane v Italijo, da je albanski partizanski pokret imobiliziral 7 italijanskih divizij. Niha ne more razumeti, zakaj sedaj Albanije ni na mirovni konferenci. Anglija, Francija in Zedinjene države so jo lani v novembru povabile v komisijo za reparacije, izostala pa naj bi sedaj, ko gre za ureditev njenih odnosov z Italijo. Manuilski je govoril sprejel z odobravanjem.

Grški zunanji minister pa je znova ugovarjal. Byrnes je svetoval naj o pozivu Albaniji kakor tudi ostalim tretim zavezniki državam razprava lja glavni odbor konferenci.

Seja plenuma se je zaključila ob 20. uri. Zasedanje se bo jutri ob 10. nadaljevalo.

Pariz, 9. - Sovjetski zunanji minister Vjačeslav Molotov je prišel nocoj v prostorih sovjetskega veleposlanstva v Parizu sprejemati delegacije držav, ki sodelujejo na mirovni konferenci.

PRAVDA za našo knjigo

Ob koncu šolskega leta je ZVU osti vrsti slovenskih osnovnih šol priznanje javnosti, ker so učiteljsko gledališče navdušeno, zadovoljno po ZVU.

Vsem je znano, da je glavni nalog za ta demokratični uspeh ZVU pravda za slovensko šolsko knjigo, ki so jo v letu 1945-46 slovenski učitelji pripravili.

Ko je ZVU prevzela ob našo narodno oblast upravo slovenskega šolstva, ni poskrbela za potrebne učbenike. Toda otroci so kljub temu prišli do šolskih knjig in tako je bilo učiteljsko gledališče navdušeno, zadovoljno po ZVU.

Praden je ZVU izdala nove knjige, ne naše knjige z odliko, ne naše knjige, ne da bi se pri tem trudila, s čim naj udeležiti nadejamo svoje delo.

Če bi bilo pri g. kapetanu Simoni, da bi se pri tem trudila, s čim naj udeležiti nadejamo svoje delo.

Če bi bilo pri g. kapetanu Simoni, da bi se pri tem trudila, s čim naj udeležiti nadejamo svoje delo.

mednarodne komisije, je polzeval po knjigah s tanki in mlitralježi. Predložil smo mu „Naše besede“, ki so jo predložili vse do besedne strani, toda dveh odtisanih krvavih slik ni našel.

Kdo „instruira“ „Voce libero“?

Kje neki je dobila „Voce libera“ podatke za svoj članek, naperjen proti našemu šolstvu, ki je bil objavljen 28. junija t. l.? Samo en odstavek iz tega članka:

Z ustrahovanjem se izsiljuje od družin šolarjev izročitev učnih knjig, odobrjenih od ZVU in jih nadomeščajo z drugimi učnimi knjigami nacionalističnega in političnega značaja, v katerih je seveda silka poglavarja neke sodne države. Obino so razvrednili v začetnih slikah orožja, delov orozja, spučene slike italijanskih vojakov, ki seveda kažejo na lepi, stasiti in umirjeni obrazih jugoslovanskih vojakov.

Da takih knjig niso mogli no-

Naslednja študija o šolskem in prosvetnem delu v coni B je kljub svoji suhoparni strokovnosti živa silka mladega, modernega duhovnega življenja in razuma pod ljudsko oblastjo na Primorskem.

Po 25 letih raznarodovalnega nasilja in bridkosti fašizma, ob žalostnih razmerah slovenskega šolstva v coni A, je naslednje objektivno in stvarno poročilo velika uteha vsakega primorskega rodoljuba, za vsakega naprednega demokrata ne glede na narodnost.

Po izkušnjah s šolami, ki so vzgajale k raznarodovanju, narodnemu renegatstvu, klečeparstvu in breznačajnosti, vidimo tu končno novo razmah šolstva, ki vzgaja odkrit in samozavesten pošten rod, vidimo pedagoški sistem, ki vzgaja mladino k samostojnemu mišljenju, individualni inicijativnosti in kolektivni vesti kot zahteva življenje in sodobna demokratska družba. Suha stvarnost naslednjega pregleda šolskega delovanja v osvobodjeni Primorski kaže razveseljiva dejstva, ki sama zvebujejo najlepše upanje za našo bodočnost in se bolj prepričljivo od kakršne koli tendence propagande, ki smo je vajeni silisti.

Šolstvo v coni B

zira in nadzira šolstvo, personalne zadeve v prosvetni službi ter vse strokovne, šolske in prosvetne probleme v območju cone B.

Oddelek, ki ga vodi načelnik, ima posebne referate in sicer: za osnove šole, za srednje šole, vsteviši glasbene šole in gluhošolstva, za otroške vrtnice, za dijaške domove, za računovodstvo, za ljudsko prosveto, za manjšinsko šolstvo, za glasbo in fizkulturo.

Pri okrajnih narodno osvobodilnih odborih obstoje prosvetni odseki, v krajevnih narodno osvobodilnih odborih skrbi za prosveto voljeni prosvetni referent.

Prosvetni oddelek je s pomočjo ostalega oblastvenega prosvetnega aparata organiziral osnovno in srednje šolstvo, ki je bilo do osvoboditve izključno le italijansko, skrbel za namestitve in razmestitev učiteljskega in profesojskega kadra. Za strokovno in ideološko izpopolnitev kadra, je organiziral potrebne tečaje ter dajal učiteljskim smernice na rednih konferencah in preko okrajnih šolskih nadzornikov. Posredoval je šolanu tako učbenikov in drugih učnih pripomočkov, organiziral šolsko tečajevanje, spopeljavanje osnovno šolskih poslopij. Oddelek je izvedel združitve malih, bližje ležalnih enerzadrnic v višje organizirane šole psovod, kjer je bilo to glede

na terenske prilike možno. Prosvetni oddelek je skrbel za redno izplačevanje prejemkov učiteljem in profesorjem ter vodil vse gospodarske oddelke v okviru prosvetnega.

V pospeševanju ljudske prosvetnega dela je prosvetna oblast delala v sporazumu s prosvetno organizacijo (Prosvetna zveza).

Vse ljudsko prosvetno delo se je skušalo vedno zajeti široko in množično ter je politično postavljeno na načela Osvobodilne fronte, kakor kaže to primorsko ljudstvo, ki je bilo teško prežključeno in je zato odločno, da obrani pridobitve narodno osvobodilne borbe.

starosti. Pouk traja v osnovni šoli 4, v višji osnovni šoli pa 3 leta. Pri tem ne bodo dovoljene nikake šolske olajšave, ki so bile dosedaj običajne. Učna snov bo prikrita tako, da bo snov višje ljudske šole odgovarjala nekake snovi treh razredov nižje gimnazije in bo tako omogočeno prelojanje iz višje osnovne šole v 4. gimnazijski razred. Na ta način bo olajšana šolanje na srednjih šolah posebno otrokom slovenskih staršev.

ZMAGOVITA BOBBA PROTI POVOJNEMU POMANJKANJU STROKOVNIH SREDSTEV IN MOČI

Veliko oviro za normalizacijo pouka tvori pomanjkanje higieničnih šolskih prostorov. V času narodno osvobodilne borbe je bilo popolnoma uničenih 88, delno pa 21 šolskih poslopij. Pouk se vrši danes v 137 dijaševnih in 158 zasebnih zgradbah, ki predstavljajo zastarano in nevarno. Zaradi pomanjkanja materiala in finančnih sredstev ter zaradi potrebe po drugih obnovitvenih delih je bilo do danes obnovljenih le manjše število šolskih poslopij in to v prvi vrsti onih, ki so bila manj poškodovana. V toku letošnjega leta pa bo obnovljenih 12 prizadetih šolskih zgradb. S prihajajočim letom se bo pristopilo k obnovi v večji meri.

Jugoslavija je ena izmed onih evropskih držav, ki so bile v zadnji vojni najbolj opustošene in razdejane. Kljub vsem težkostim pa se obnova in proizvodnja v Jugoslaviji hitro razvijata. Do teh uspehov v gospodarstvu je predvsem pripomoglo zavredno delavstvo in načrtna gospodarska politika. O prednostih te politike ne bomo razglabljali, ker so nam vsem zelo jasne, poudariti pa moramo zavednost in poštvalnost delavstva, ki se je v začetku kljub pomanjkanju vrglo z največjim zagonom na delo, ker je vedelo, da se z delom ustvarja nova proizvodnja lahko izboljša življenjske prilike.

V drugih državah se mora delavstvo boriti za svoj obstoj in za zvišanje mezd, v Jugoslaviji pa mu je bilo že od vsega početka zagotovljeno delo in primerni življenjski pogoji.

PRVI USPEHI načrtnega gospodarstva

Medtem ko v mnogih državah cene nebrzdano rastejo, v Jugoslaviji padajo

Obnova porušenega mostu pri Caprago

načtne trudi, da izboljša njegov položaj. To nam zlasti potrjuje izjava, ki jo je dal minister za finance Zujevci v poljsko k odredbi o znižanju cen industrijskih proizvodov: »Država je podvela te ukrepe, da bi zagotovila preoblikovanje proizvodnje in umetnim gnoljom po čimbolj zmerani cenli, s tem namenov, da bi omogočila boljše obdelavo zemlje in dvignila poljedelsko proizvodnjo.

Vse to kaže kako velike skrbi posevča ljudska država izboljšanju življenjskih prilik delavstva in kmečkega prebivalstva in kako ugodne posledice ima načrtno gospodarstvo ter razširjenost državnega in zadrugaškega sektorja za splošno blagostanje ljudskih množic.

DELO PROSVETNE OBLASTI

V sestavu Poverjenstva pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora za Slovensko Primorje v Ajdovščini je bil po osvoboditvi formiran prosvetni oddelek Poverjenstva kot prosvetna oblast, ki naj oblastveno urejuje, organi-

zira in nadzira šolstvo, personalne zadeve v prosvetni službi ter vse strokovne, šolske in prosvetne probleme v območju cone B.

Oddelek, ki ga vodi načelnik, ima posebne referate in sicer: za osnove šole, za srednje šole, vsteviši glasbene šole in gluhošolstva, za otroške vrtnice, za dijaške domove, za računovodstvo, za ljudsko prosveto, za manjšinsko šolstvo, za glasbo in fizkulturo.

Pri okrajnih narodno osvobodilnih odborih obstoje prosvetni odseki, v krajevnih narodno osvobodilnih odborih skrbi za prosveto voljeni prosvetni referent.

Prosvetni oddelek je s pomočjo ostalega oblastvenega prosvetnega aparata organiziral osnovno in srednje šolstvo, ki je bilo do osvoboditve izključno le italijansko, skrbel za namestitve in razmestitev učiteljskega in profesojskega kadra. Za strokovno in ideološko izpopolnitev kadra, je organiziral potrebne tečaje ter dajal učiteljskim smernice na rednih konferencah in preko okrajnih šolskih nadzornikov. Posredoval je šolanu tako učbenikov in drugih učnih pripomočkov, organiziral šolsko tečajevanje, spopeljavanje osnovno šolskih poslopij. Oddelek je izvedel združitve malih, bližje ležalnih enerzadrnic v višje organizirane šole psovod, kjer je bilo to glede

na terenske prilike možno. Prosvetni oddelek je skrbel za redno izplačevanje prejemkov učiteljem in profesorjem ter vodil vse gospodarske oddelke v okviru prosvetnega.

V pospeševanju ljudske prosvetnega dela je prosvetna oblast delala v sporazumu s prosvetno organizacijo (Prosvetna zveza).

Vse ljudsko prosvetno delo se je skušalo vedno zajeti široko in množično ter je politično postavljeno na načela Osvobodilne fronte, kakor kaže to primorsko ljudstvo, ki je bilo teško prežključeno in je zato odločno, da obrani pridobitve narodno osvobodilne borbe.

starosti. Pouk traja v osnovni šoli 4, v višji osnovni šoli pa 3 leta. Pri tem ne bodo dovoljene nikake šolske olajšave, ki so bile dosedaj običajne. Učna snov bo prikrita tako, da bo snov višje ljudske šole odgovarjala nekake snovi treh razredov nižje gimnazije in bo tako omogočeno prelojanje iz višje osnovne šole v 4. gimnazijski razred. Na ta način bo olajšana šolanje na srednjih šolah posebno otrokom slovenskih staršev.

ZMAGOVITA BOBBA PROTI POVOJNEMU POMANJKANJU STROKOVNIH SREDSTEV IN MOČI

Veliko oviro za normalizacijo pouka tvori pomanjkanje higieničnih šolskih prostorov. V času narodno osvobodilne borbe je bilo popolnoma uničenih 88, delno pa 21 šolskih poslopij. Pouk se vrši danes v 137 dijaševnih in 158 zasebnih zgradbah, ki predstavljajo zastarano in nevarno. Zaradi pomanjkanja materiala in finančnih sredstev ter zaradi potrebe po drugih obnovitvenih delih je bilo do danes obnovljenih le manjše število šolskih poslopij in to v prvi vrsti onih, ki so bila manj poškodovana. V toku letošnjega leta pa bo obnovljenih 12 prizadetih šolskih zgradb. S prihajajočim letom se bo pristopilo k obnovi v večji meri.

KAKO JE V DRUGIH DRŽAVAH

V Jugoslaviji so takoj razumeli, da ni najvažnejše vprašanje zvišanje mezd, temveč da je treba predvsem dvigniti industrijsko in poljedelsko proizvodnjo ter zalogi tržišče s čim večjo količino proizvodov. Zato se je začelo tekomovanje v proizvodnji, uvedli so racionalizacijo dela, in sadovi vsega tega se že sedaj, po komaj dobrem letu najbolj opustoševalne vojne, kažejo na vseh poljih. Še bolj pa nam vse to postaja jasno, če primerjamo prilike v Jugoslaviji s drugimi državami, ki le zdajeka niso utrpeli takega razdejavanja in uničevanja kot naša država.

znanjavi cen industrijskih proizvodov, je tov. minister Zujevci predvsem poudaril, da je treba izboljšanje gospodarskega stanja predvsem pripisati velikim naporom delavstva, delovnemu poletju kmečkih množic in visoki zavesti naših narodov. Takrat je tov. Zujevci tudi izjavil, da so padle cene tekstilnim izdelkom za 20%, obuvi 15% in drugim industrijskim izdelkom od 10 do 30%.

Vseh teh proizvodov se ni v izobilju, toda količine, ki prihajajo na trg, se krijejo najnujnejše potrebe potrošnikov. Cenejša proizvodnja, ki so jo dosegli s povečano produktivnostjo dela, pa je vplivala tudi na cene onih predmetov, ki so neobhodno potrebni kmečkemu gospodarstvu in kmečkemu prebivalstvu. Za poljedelske naprave, orodje in stroje bo cena povprečno znižana za 30%, za umetna gnoljiva 25%, za volnene tkanine 10%, za odevje 20% itd. Vse to bo ugodno vplivalo na cene poljskih pridelkov, ki sedaj stalno padajo. Če si bo kmet nabavil vse potrebno po znižanih cenah, bo tudi svoje pridelke prodal ceneje, kar bo v veliko korist delavstvu in mestnemu prebivalstvu na splošno. Dvignila se bo kupna moč potrošnikov, torej njihove realne meзде.

me Mo z velikim navdušenjem na drto. Vsi se zavedajo, kako veliko korist bodo imeli od obnove, saj je od tega odvisna njihova blaginja. Za vse dosežene uspehe se je treba zahvaliti poštvalnosti in enotnosti ljudstva, ter ljudskim oblastem, ki so šle v vsem na roko in omogočile v obnovi tako velik zagon. Ljudstvo ve to dobro, zato svoje oblasti podpira in utrjuje, zato se ne strah nobenih naporov, da čimprej za živitvenih delih so se zlasti odlikovali mladina, člani sindikatov in žene. Z velikim vrenom so se prekoračili načrte za prva meseca, sedaj pa se napeli vse sile, da bi bil idrijski okraj med prvimi v coni B.

V delu je 129 poslopij. V okraju so popravili 16 km cest v skupni vrednosti 884.000 lir. S prostovoljnimi delom so pripravili 6.824 q spna, kar znaša 2.047.000 lir, nabavili so si 1.555 q cementa in 292 q slame za kritje gospodarskih poslopij.

V Kanonjli so očistili 195.950 komadov opeke ter pripravili 1.672 kub. m peska, 2.600 kub. m kame-nja in 3792 kub. m lesa v skupni vrednosti 13.800.000 lir. Nadalje so pripravili 107.625 strešnikov, 459 oken, 238 vrat. Z vprežno živino so opravili 23.334 vozni ur, z motor-

niškim potrebščinam v mestih so padle, dobava podelju pa se stalno izboljšuje. Vse to pa ponovno potrjuje stališče ljudskih oblasti, da je zvišanje realne meзде odvisno izključno od uspehov v proizvodnji. Nove družbene sile, ki čvrsto vodijo novo Jugoslavijo, so s pomočjo državnega sektorja izvršile v gospodarstvu močan preokret. Pri tem so jim bil v veliko oporo sindikati. Da so se življenjski pogoj delavcev v razmeroma kratkem času izboljšali, se moramo zahvaliti stabilnosti nominalne meзде, ki je odgovarjala realni, ker so delavci dosegli tako velike uspehe v proizvodnji. Vse te ugotovitve pa nas vzpodbujajo k še večjim naporom v proizvodnji, k delovnemu poletju in racionalizaciji dela. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da naša kmet je velika naloga, ustvariti in razviti čim večjo lastno industrijo, da bomo čim manj odvisni od inozemstva, saj je osnovni objektivni pogoj za nadaljnji uspeh družbeno-gospodarskega razvoja industrializacija naša države.

Pri tem naj poleg pomena, ki ga ima zvišanje proizvodnje za zvišanje realnih mezd, še na kratko omenimo ugodne posledice, ki jih ima taka politika na kmečko gospodarstvo.

V nekdanji izkoriščevalski Jugoslaviji smo vedno opažali veliko nesorazmerje cen med kmečkimi pridelki in industrijskimi proizvodi. Kmet je moral pridelke prodajati po nizkih cenah, industrija, mleko v prosti prodaji pa je stala mnogo, ki je bilo dolečno, ko so ga racionalili. Tudi maščob je vedno več na trgu, zlasti avstrijske masti. Skratka, cene življ-

Šol	z oddelki							
	1	2	3	4	5	6	7	8
293	174	79	25	7	2	2	2	2
v %	60	27	8	2,6	0,8	0,8	0,8	0,8

DOPOLNILNI TEČAJI DVOGOLNI ZMOZOSTI UČITELJSTVA

Sestav učiteljskega kadra je zelo pester. Pogoj kvalificiranega učiteljskega izobrazila v maturotantov iz italijanskega kvalifikacije, je precejno število učiteljskega, ki ima najrazličnejšo izobrazbo srednjih šol v Jugoslaviji in Italiji. Pomanjkanju strokovne izobrazbe pomožnega učiteljskega se skuša odpraviti z dopolnilnimi tečaji, ki se vrše in se bodo vršili tudi nadalje v poletnih mesecih. Na teh tečajih dobivajo pomožni učitelji tako pedagoško, kakor tudi spovno izobrazbo.

PEDAGOGIKA NOVE DOBE

Učiteljsko je popolno italijansko kvalifikacijo za časa študij ni moglo dobiti zadostne podlage v maturskem jeziku kakor tudi v nacionalni skupni predmeti. Kot vsa znanost je bila tudi pedagogika v Italiji v slabi fazi. Razumljivo je, da take pedagoške demokratične ljudske oblasti ne mera sprejmati kot puznjivo in bodo italijanski maturotant na tečajih dobili poleg pogled ostalega tudi v sodobna pedagoška načela. Med tečajem bodo obiskali kulturne in znanstvene institucije v Sloveniji ter spoznavali kulturno tradicijo in sedanjo kulturno stopnjo lastnega naroda.

Razen teh tečajev dobiva učiteljsko strokovno in politično izobrazbo na rednih mesečnih konferencah, in v študijskih krožkih.

Delstva priznana - krivica pa traja dalje

Toda dejstvo je, da so bile te knjige od ZVU priznane, v šoli uporabljene in ni zaradi njih učiteljsko bil opuščen niti en učitelj, in ni bila uknjena niti ena učilna zbirka. Dne 26. junija je ista komisija g. Simoni izjavila tudi naslednje: »Nisi nasprotno učiteljske besedi, ki bi jo brez Titovega silke sprejel kot šolsko knjigo. Če bi mi bila predložena v skladu s ukazom ZVU. Iz te izjave sledi, da „Naše besede“ ni mogoče odštati ničesar, razen, da ni pravilno predložena v odobreni in da ima Titovo silko, da pa druga greha, četudi se na drugem mestu g. Simoni kaže, da naše knjige ustvarjajo velike prepreke, sejejo sovražnost proti Italijanom in propagandno komunistično doktrino.

Učiteljski in najstrožji kritični in teško našel v „Naše besede“ temeljite zgornji odtiskom. Učiteljski „Naše besede“ je bila prava krivarska vojna; v koncu je pletli lastnorodno samostojno in razni guvernerji in drugi učitelji, ki so bili opuščen, da se veta učiteljev in bila učiteljska pravica javnosti množica šolam.

ZVU je morala vsakega našega učitelja teži beati kampanji proti našim knjigam. G. kapetan Simoni si je pri tem pomagala s strokami, katere edini izvod na Primorskem ima menda on sam. V Sloveniji je telet abecednik, ki se — kot rečeno — na Primorskem ne poznava. Še več, ta abecednik ni bil dovoljen niti v okraju, v Sloveniji, Slovenskim pedagoškim in bilo treba iti po nasvetu zapadnim kolegom, da so ta abecednik odlikovali. Ob nekem vzroku je g. polkovnikom Washington in g. kapetanom Simoni, ki smo krevtli tudi zastopniki prosvetnih odsekov naše narodne oblasti svoje odklonilno stališče proti temu abecedniku in informirali gospode o enakem stališču študenti v Sloveniji. Toda gospod Washington je kljub temu razkazoval to knjigo kot dokaz naše napačno namernice vzgoje.

INDUSTRIJALIZACIJA DEZELE

Od preteklega leta so se cene poljskih pridelkov znižale na polovico. Mleko v prosti prodaji je stala mnogo, ki je bilo dolečno, ko so ga racionalili. Tudi maščob je vedno več na trgu, zlasti avstrijske masti. Skratka, cene življ-

BREZ IZKORISČEVALCEV

Nova Jugoslavija bo vse te razlike s časom odpravila. Nesorazmerje med cenami industrijskega blaga in kmečkimi pridelki že sedaj stalno upada, čeprav bo potrebnih na tem polju še mnogo naporov, da se popolnoma odpravijo vse razlike.

Tudi nova uredba o oddaji žita daje kmetom mnoge prednosti, ker jim pušča na raspolago velik odstotek žita za prosto prodajo. Poleg tega se jim nudijo še druge ugodnosti. Vsi oni, ki bodo oddali dolečeno količino žita po znižanih cenah, bodo dobili kar za nakup blaga v vrednosti 30% od vsote za prodano žito.

Kmet bo torej za prejeti denar lahko kupil po znižanih cenah obilno in obilno ter razne poljedelske naprave in orodja. To ga bo še bolj privlačilo v pripravljanje, da ga država kiti in se na vse

Teden udarniške obnove na Vojskem

V okviru Titovega trimesečnega tekomovanja so preteklo nedeljo otvorili v Vojskem teden za obnovo. Vrnila se je prireditev, na kateri so razni govorniki dajali obrazila o prvih dveh mesecih tekomovanja na Vojskem in v idrijskem okraju sploh. Ta vas, ki zavzema tako veliko mesto v zgodovini narodno osvobodilne borbe na Primorskem, se vidno obnavlja in je v tih dveh mesecih mnogo zgradilo. Pri obnovitvenih delih so se zlasti odlikovali mladina, člani sindikatov in žene. Z velikim vrenom so se prekoračili načrte za prva meseca, sedaj pa se napeli vse sile, da bi bil idrijski okraj med prvimi v coni B.

V delu je 129 poslopij. V okraju so popravili 16 km cest v skupni vrednosti 884.000 lir. S prostovoljnimi delom so pripravili 6.824 q spna, kar znaša 2.047.000 lir, nabavili so si 1.555 q cementa in 292 q slame za kritje gospodarskih poslopij.

V Kanonjli so očistili 195.950 komadov opeke ter pripravili 1.672 kub. m peska, 2.600 kub. m kame-nja in 3792 kub. m lesa v skupni vrednosti 13.800.000 lir. Nadalje so pripravili 107.625 strešnikov, 459 oken, 238 vrat. Z vprežno živino so opravili 23.334 vozni ur, z motor-

Pismo primorskih rojakov iz Južne Amerike

Neprestano dobivamo številna pisma, ki jih pošiljajo naši rojaki iz vsega sveta. Te dni smo dobili od primorskih rojakov te južne Amerike pismo sledeče vsebine:

Dragi bratje in sestre!
Primorski Slovenci, ki smo se izselili s naše rojstne grude pod

prepotrebemu narodu, ki je toliko pretrpel in, se, leče si trkijo krljete k FLRJ, ni plaši težkih arjev. Poslahi smo vam že več povelj, sielide pa bodo še ostale. Ze takoj po porazu Nemelje smo vam želeli poslati blago in zliva, vendar naša pridavevanja pri parolnih družbah ni so imela uspeha.

Boli nas ho ugotovljamo, da zapadati zaveznički oviroja na vse načine pomoči, ki je namenjena Jugoslaviji. Toda to pada in ne dovelsko delo raketije ne doseže svojega cilja. Nasprotno! Ta revolucija se razkrinjuje pred vsem svetom in tudi mi tukaj obilimo v proevjni meri njihove dobrote.

Zelo radi bi bili v neprestanih stikih s ljudstvom našega Primorja in zelo nestrpno pričakujeva vsaki v porabi iz naših krajev.

Naše dela v teh krajih ni od današ, ze takoj v prihodnje ustanovite Osvobodilne fronte so navedene organizacije branile stvar našega ljudstva in v letu 1943, smo se udeležili v mestu Montevideo v Urugvajski voselovanskega kongresa. Tam smo tudi obšli indijskalo pobete Draze Mihajlovica.

Danes kakor voselej smo navdušeni od uspehov FLRJ Jugoslaviji in ji hodoimo pomagati s vsemi svojimi silami, da se opomore od številnih arjev, katere ji je pridavejal okupator.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
(sledje podpis in pečati vseh navedenih slovenskih družtev)

ZVU krivo informira svetovni tisk

„The Manchester Guardians“ je bil 12. 1945, objavil članek o šoli v Julijski Krajini. V tem članku je vprašal naslednji pasus: »Simoni je vprašal Beograd za šolske knjige. Videj sem tiste, ki so jih poznali. Neki abecednik v barvah in drugi s podpisil: »V Trstu, čaka z ministracijem.«

Članek je bil objavljen v Trstu, Simoni pokazal novinarju knjigo in besedo in da bi ta objavil tudi neki drugi novinar, ki je bil obiskal za časa obiska

INDUSTRIJALIZACIJA DEZELE

Od preteklega leta so se cene poljskih pridelkov znižale na polovico. Mleko v prosti prodaji je stala mnogo, ki je bilo dolečno, ko so ga racionalili. Tudi maščob je vedno več na trgu, zlasti avstrijske masti. Skratka, cene življ-

BREZ IZKORISČEVALCEV

Nova Jugoslavija bo vse te razlike s časom odpravila. Nesorazmerje med cenami industrijskega blaga in kmečkimi pridelki že sedaj stalno upada, čeprav bo potrebnih na tem polju še mnogo naporov, da se popolnoma odpravijo vse razlike.

Tudi nova uredba o oddaji žita daje kmetom mnoge prednosti, ker jim pušča na raspolago velik odstotek žita za prosto prodajo. Poleg tega se jim nudijo še druge ugodnosti. Vsi oni, ki bodo oddali dolečeno količino žita po znižanih cenah, bodo dobili kar za nakup blaga v vrednosti 30% od vsote za prodano žito.

Kmet bo torej za prejeti denar lahko kupil po znižanih cenah obilno in obilno ter razne poljedelske naprave in orodja. To ga bo še bolj privlačilo v pripravljanje, da ga država kiti in se na vse

Obnovljeni Pavlov most na reki Cetini

MORALNA VISINA UČITELJSTVA

Vse učiteljske je pri svojem delu pokazati visoko moralno kvaliteto. Kljub temu da dela v najtežjih prilikah, se zaveda svojih nalog in dolžnosti, ki jih ima napram svojememu narodu. Poleg naporov dela v šoli posveča skrajno vsa prosti čas izvenskolemskemu delovanju. Vedna ljudsko-prosvetnega dela sloni na njegovih ramah, mnogi zavzemajo vodilna mesta v ljudski odborih in političnih organizacijah. Polnih 90% učiteljskega deluje tudi izven šole.

Prav to sodelovanje učiteljskega s ljudskimi množicami ustvarja najboljše odnose med šolo in domom. Ljudstvo daje za šolo vse in niso redki primeri, da se je prebivalstvo lotilo najprej obnove šolskih poslopij in šele potem svojih lastnih porušenih domov.

(Nadaljnja poročila bomo priložili v prihajajoči številki.)

ZVU krivo informira svetovni tisk

„The Manchester Guardians“ je bil 12. 1945, objavil članek o šoli v Julijski Krajini. V tem članku je vprašal naslednji pasus: »Simoni je vprašal Beograd za šolske knjige. Videj sem tiste, ki so jih poznali. Neki abecednik v barvah in drugi s podpisil: »V Trstu, čaka z ministracijem.«

Članek je bil objavljen v Trstu, Simoni pokazal novinarju knjigo in besedo in da bi ta objavil tudi neki drugi novinar, ki je bil obiskal za časa obiska

INDUSTRIJALIZACIJA DEZELE

Od preteklega leta so se cene poljskih pridelkov znižale na polovico. Mleko v prosti prodaji je stala mnogo, ki je bilo dolečno, ko so ga racionalili. Tudi maščob je vedno več na trgu, zlasti avstrijske masti. Skratka, cene življ-

BREZ IZKORISČEVALCEV

Nova Jugoslavija bo vse te razlike s časom odpravila. Nesorazmerje med cenami industrijskega blaga in kmečkimi pridelki že sedaj stalno upada, čeprav bo potrebnih na tem polju še mnogo naporov, da se popolnoma odpravijo vse razlike.

Tudi nova uredba o oddaji žita daje kmetom mnoge prednosti, ker jim pušča na raspolago velik odstotek žita za prosto prodajo. Poleg tega se jim nudijo še druge ugodnosti. Vsi oni, ki bodo oddali dolečeno količino žita po znižanih cenah, bodo dobili kar za nakup blaga v vrednosti 30% od vsote za prodano žito.

Kmet bo torej za prejeti denar lahko kupil po znižanih cenah obilno in obilno ter razne poljedelske naprave in orodja. To ga bo še bolj privlačilo v pripravljanje, da ga država kiti in se na vse

MORALNA VISINA UČITELJSTVA

Vse učiteljske je pri svojem delu pokazati visoko moralno kvaliteto. Kljub temu da dela v najtežjih prilikah, se zaveda svojih nalog in dolžnosti, ki jih ima napram svojememu narodu. Poleg naporov dela v šoli posveča skrajno vsa prosti čas izvenskolemskemu delovanju. Vedna ljudsko-prosvetnega dela sloni na njegovih ramah, mnogi zavzemajo vodilna mesta v ljudski odborih in političnih organizacijah. Polnih 90% učiteljskega deluje tudi izven šole.

Prav to sodelovanje učiteljskega s ljudskimi množicami ustvarja najboljše odnose med šolo in domom. Ljudstvo daje za šolo vse in niso redki primeri, da se je prebivalstvo lotilo najprej obnove šolskih poslopij in šele potem svojih lastnih porušenih domov.

(Nadaljnja poročila bomo priložili v prihajajoči številki.)

V Idriji udarniško brstvo Kosovelovo ulico

